

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Teze bakalářské práce

Úloha neziskového sektoru při ochraně práv cizinců

Nikola Kohoutková

© 2015 ČZU v Praze

Úloha neziskové sektoru při ochraně práv cizinců

Souhrn

Tato bakalářská práce se zabývá neziskovým sektorem v České republice, konkrétněji tím, jakou úlohu hraje při ochraně práv cizinců a jejich integraci do majoritní společnosti. V první části práce jsou vypracována teoretická východiska. Je zde definován neziskový sektor a jeho členění. Dále tato část práce obsahuje charakteristiky nestátních neziskových organizací, a to s ohledem na novou právní úpravu. V teoretické části je dále charakterizováno cizinecké právo a důraz je kladen především na prameny tohoto práva a integraci cizinců v České republice. Praktická část navazuje na teoretickou část a je v ní zachycen vývoj počtu cizinců v ČR za stanovené období. V další části práce je pak zpracován vlastní výzkum, který tvoří případová studie provedená ve vybraných organizacích. Výzkum je zaměřen na identifikování obsahu služeb vybraných organizací a jejich porovnání. Na základě zjištěných informací jsou navržena doporučení na rozvoj, případně zlepšení služeb.

Klíčová slova: Neziskový sektor, nestátní neziskové organizace, nadace, fundace, ústav, spolek, cizinecké právo, integrace, cizinec, občan EU

Cíl práce

Cílem teoretické části práce je zpracovat komplexní právní úpravu neziskových organizací, dle nové právní úpravy, se zaměřením na charakteristiku nestátního neziskového sektoru ve vazbě na pomoc cizincům. Dílčím cílem bude charakteristika právnických osob působících v nestátním neziskovém sektoru s ohledem na novou právní úpravu. Dalším dílčím cílem teoretické části bude charakterizovat cizinecké právo s důrazem na prameny tohoto práva a integraci cizinců v České republice.

Cílem praktické části této práce bude aplikace teoretických poznatků v praxi vybraných neziskových organizací. U těchto organizací bude identifikován obsah služeb, který bude následně porovnán. Výsledkem praktické části bude charakteristika nedostatků a definování návrhů a opatření. Dílčím cílem praktické části bude statisticky vyhodnotit vývoj počtu cizinců na území České republiky v letech 2008 – 2014.

Metodika

Aby mohla být vypracovaná teoretická část práce, bude nutné prostudovat odbornou literaturu, která se zabývá problematikou neziskového sektoru, právním rámcem tohoto sektoru a teorií jeho vzniku. Zjištěné informace budou dále doplněny poznatky získanými z příslušných zákonů, které se vztahují k neziskovým organizacím. Shromážděná platná právní úprava dané problematiky bude jedním z důležitých pramenů také vzhledem k druhé části teoretické části této bakalářské práce, která se bude věnovat cizineckému právu. Z odborné literatury bude nejdříve pořízen výtah. Data, která budou tímto způsobem získána, budou zanalyzována, dojde tedy k jejich rozložení. V následujícím kroku budou tyto data opět složena, prostřednictvím syntézy dat. Většina dat, která budou výše zmíněným způsobem zpracována, budou následně přeformulována vlastními slovy a platná legislativa bude citována.

V praktické části práce bude vyhodnocen a graficky znázorněn vývoj počtu cizinců na území České republiky v letech 2008 – 2014. K naplnění tohoto cíle bude použito sekundárních dat, která budou čerpána z internetových stránek Ministerstva vnitra a Českého statistického úřadu. Další kapitolu praktické části bude tvořit případová studie provedená ve dvou vybraných neziskových organizacích. Jednou z organizací bude Inbaze o. s. a druhou Organizace pro pomoc uprchlíkům. Tyto organizace mají stejný cíl, a to pomáhat migrantům na území České republiky. Záměrně byly vybrány neziskové organizace se stejným posláním, aby bylo možné porovnat prostřednictvím jakých služeb, toto poslání naplňují. Prostřednictvím kvalitativních metod, konkrétně polostandardizovaného rozhovoru, bude identifikován obsah služeb ve vybraných organizacích.

Informace zjištěné během polostandardizovaného rozhovoru budou doplněny kvantitativními údaji. Konkrétně údaji o počtu klientů, kteří dané služby využívají. Respondentům z vybraných organizací bude položeno 17 otevřených otázek, které budou případně doplněny sondážními dotazy. Tyto otázky budou cíleny na poskytované služby, podmínky jejich využití a vývoj služeb v minulosti. Rozhovory s respondenty budou zvukově zaznamenány a budou uloženy v archivu u autora práce. Zjištěné informace budou vyhodnoceny a následně vzájemně porovnány. Poslední část vlastní práce bude věnována návrhům a postřehům, čímž bude naplněn hlavní cíl praktické části práce.

Výsledky

Během výzkumu bylo zjištěno, že Inbáze i OPU, mají řadu shodných služeb. Mezi tyto služby patří právní poradenství, sociální poradenství, psychologické poradenství a asistenční služby. Obsah těchto služeb je téměř stejný. Inbáze má oproti OPU širší rozsah asistenčních služeb, které jsou poskytovány i na pobočkách OAMP MV ČR. Na základě provedeného výzkumu bylo zjištěno, že právě o právní poradenství a asistenční služby na pobočkách OAMP MV ČR mají klienti největší zájem.

Další služby, které poskytují obě neziskové organizace, jsou vzdělávací aktivity, zaměřené jak na vzdělávání cizinců, veřejnosti, tak i samotných zaměstnanců organizací. Rozdíl byl zaznamenán u komunitních aktivit, které poskytuje pouze Inbáze. Jedná se o volnočasové aktivity pro migranty, ale také pro občany České republiky, kteří chtějí poznávat cizí kultury a participovat se na integraci cizinců do majoritní společnosti. Obě neziskové organizace své služby poskytují především cizincům ze třetích zemí, případně žadatelům o mezinárodní ochranu.

Dalším výsledkem, který výzkum přinesl, bylo zjištění určitých nedostatků v obou organizacích. Inbáze se potýká s problémem, kdy počet zájemců o právní poradenství přesahuje kapacity, které může svým klientům Inbáze nabídnout. Rozšířit tuto službu a její kapacity však není možné, protože na projekty, ze kterých se hradí právníci, se finance získávají velice obtížně. Proto bylo Inbázi navrženo, aby oslovila nějakou advokátní kancelář, která by v rámci firemního dárcovství poskytla v určité dny své pracovníky Inbázi. Pracovníci advokátní kanceláře by zde pracovali ve veřejném zájmu a ve prospěch organizace i jejích klientů. Výměnou za to, by advokátní kancelář mohla spolupráci s Inbází využít k sebepropagaci při marketingových a reklamních strategiích.

Dále bylo při výzkumu zjištěno, že nezisková organizace OPU si nevede evidenci počtu klientů, ani záznamy o četnosti využití určitých služeb. Vzhledem k tomu není možné kvantitativně vyhodnotit vývoj počtu klientů v určitých letech, případně jejich zájem nebo nezájem o nabízené služby. Organizace tak nemůže zpětně zhodnotit efektivitu poskytované služby. Proto bylo této organizaci doporučeno, aby tuto evidenci vytvořila. Nemá-li k tomu volné pracovní kapacity, může využít dobrovolníků, kteří v OPU pracují, případně může využít studenty vysokých a vyšších odborných škol, kteří v OPU vykonávají praxi. Dle vyjádření této organizace, je zájem studentů o praxi tak velký, že mnohdy nejsou schopni umožnit vykonání praxe všem zájemcům.

Dílčím cílem praktické části bylo vyhodnotit na základě sekundárních dat vývoj počtu cizinců na území České republiky v letech 2008-2014. Z výše uvedeného bylo zjištěno, že počet cizinců na území České republiky od roku 2010 roste. Pokud bude stávající trend růstu počtu cizinců za území ČR pokračovat, bude potřeba integrovat stále větší množství cizinců. V případě, že se této role neujme stát, bude nutné, aby se stále více angažovaly organizace nestátního neziskového sektoru. Rostoucí počty klientů vybraných neziskových organizací už nyní dokazují, jak významnou úlohu tyto organizace při integraci cizinců zastávají.

Použité zdroje

Odborná literatura:

BAČUVČÍK, Radim. *Marketing neziskových organizací*. 1. vyd. Zlín: Radim Bačuvčík - VeRBuM, 2011, 190 s. ISBN 9788087500019.

ČIŽINSKÝ, Pavel. *Cizinecké právo: práva a povinnosti cizinců a jejich rodinných příslušníků při vstupu a pobytu na území ČR, jejich zaměstnávání a podnikání, zdravotní pojištění a sociální zabezpečení, řízení a provozování vozidla, přístup ke vzdělání a studiu, rodinné soužití s cizinci, mezinárodní ochrana/azyl, státní občanství*. Praha: Linde, 2012, 373 s. ISBN 9788072018871.

DRBOHLAV, Dušan. *Migrace a (i)migranti v Česku: kdo jsme, odkud přicházíme, kam jdeme?*. Vyd. 1. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010, 207 s. Studie (Sociologické nakladatelství), sv. 66. ISBN 9788074190391.

ŠKARABELOVÁ, Simona. *Definice neziskového sektoru: sborník příspěvků z internetové diskuse CVNS*. Brno: Centrum pro výzkum neziskového sektoru, 2005, 52 s. ISBN 8023940570.

Nový občanský zákoník 2014: rejstřík: redakční uzávěrka 26. 3. 2012. Ostrava: Sagit, 2012, 320 s. ÚZ, č. 900. ISBN 9788072089208.